

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

«Затверджую»

Ректор

Львівського національного університету
імені Івана Франка

В.П. Мельник

В.П. Мельник

Освітньо-наукова програма
підготовки доктора філософії
в аспірантурі Львівського національного університету імені Івана Франка
за спеціальністю **054 Соціологія**
(освітньо-наукова програма рекомендована до впровадження Вченою радою
Львівського національного університету імені Івана Франка
протокол № 20/5 від 25.05.2016 року)

Галузь науки: **05 Соціальні та поведінкові науки**
Обсяг освітньої складової програми: **40 кредитів ЄКТС**
Термін навчання: **чотири роки**
Форма навчання: **очна (денна, вечірня), заочна**

“Погоджено”

Проректор з наукової роботи
Львівського національного університету
імені Івана Франка

Р.Є. Гладишевський

Р.Є. Гладишевський

“Погоджено”

Завідувач відділу аспірантури і
докторантури Львівського національного
університету імені Івана Франка

М.М. Дацик

М.М. Дацик

Відповідальні за розробку освітньо-наукової програми –

проектна група:

ЧЕРНИШ Н.Й., проф., д-р соціол. наук (керівник проектної групи);

КОВАЛІСКО Н.В., проф., д-р соціол. наук

КРИВАЧУК Л.Ф., проф., д-р наук з держ.управл.

ПАЧКОВСЬКИЙ Ю.Ф., проф., д-р соціол. наук

Затверджено Вченою радою історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, протокол № 9 від 18.05.2016 року

Декан історичного факультету

проф. Р. М. Шуст

1. Загальна характеристика освітньо-наукової програми

Освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії поширюється у Львівському національному університеті імені Івана Франка.

Науковий ступінь: **доктор філософії** з галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки** за спеціальністю **054 Соціологія**.

Освітній рівень: **третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти**.

Нормативний термін навчання: **чотири роки**.

Форма навчання: **очна (денна, вечірня), заочна**.

Виконання освітньо-наукової програми є необхідною умовою успішної академічної підготовки фахівця кваліфікації доктора філософії за спеціальністю соціологія.

Програма встановлює:

– нормативний зміст навчання у Львівському національному університеті імені Івана Франка, обсяг та рівень засвоєння у процесі підготовки відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики “доктор філософії” в галузі наук 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 054 Соціологія;

– перелік навчальних дисциплін підготовки докторів філософії;

– термін навчання.

Програма призначена для сертифікації докторів філософії та атестації випускників аспірантури Львівського національного університету імені Івана Франка.

2. Зміст освітньо-наукової програми

Освітньо-наукова програма складається з освітньої та наукової складових:

1. Професійна теоретична підготовка, що забезпечує підвищення освітнього рівня за відповідною спеціальністю і яка містить нормативні дисципліни і дисципліни вільного вибору аспіранта, розподілені між такими складовими: глибинні знання зі спеціальності, загальнонаукові компетентності, універсальні навички та мовні компетентності.

2. Науково-дослідницька робота.

3. Підготовка та захист дисертаційної роботи.

Розподіл складових освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії та обов'язкового навчального часу за циклами приведено у Таблиці 1.

Таблиця 1

№	Цикли дисциплін	Навчальних годин	Кредитів
1	Професійна теоретична підготовка	1200	40
1.1	Нормативні навчальні дисципліни	660	22
1.1.1	Глибинні знання зі спеціальності	210	7
1.1.2	Загальнонаукові компетентності	120	4
1.1.3	Універсальні навички	120	4
1.1.4	Мовні компетентності	210	7
1.2	Дисципліни вибору аспіранта	540	18
1.2.1	Глибинні знання зі спеціальності	270	9
1.2.2	Загальнонаукові компетентності	270	9
2	Науково-дослідна робота	–	–
3	Підготовка та захист дисертаційної роботи	–	–

Нормативний зміст освітньо-наукової програми:

1. Система знань у вигляді переліку дисциплін з мінімальною кількістю навчальних годин/кредитів.
2. Анотації навчальних дисциплін.
3. Присвоєння кваліфікації доктор філософії у галузі з соціальних та поведінкових наук здійснюється після виконання освітньої складової та захисту дисертаційної роботи.
4. Університет має право у встановленому порядку змінювати назви навчальних дисциплін.

3. Мета і завдання освітньо-наукової програми

Метою освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії з соціології є розвиток загальних та фахових компетентностей для забезпечення підготовки кадрів вищої кваліфікації для здійснення науково-дослідницької діяльності, аналітичної роботи, наукового консультування, а також у науковій роботі.

До основних завдань належать:

- Поглиблення теоретичної загальноуніверситетської та фахової підготовки.
- Підвищення рівня професійної та викладацької майстерності.
- Здобуття теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі соціології.
- Розвиток науково-дослідницьких навиків для здійснення самостійних наукових досліджень.
- Розвиток навиків у написанні та оформленні результатів наукових робіт.
- Набуття знань та практичних навиків викладання у вищих навчальних закладах.

4. Система оцінювання

Результати навчальної діяльності аспіранта оцінюють за 100-бальною шкалою. Форми контролю – іспит або залік.

Співвідношення аудиторних годин і годин для самостійної роботи – 0,818.

5. Науково-дослідна робота аспіранта

Аспіранти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначаються зміст, терміни виконання та обсяг наукових робіт. Індивідуальний план наукової роботи погоджується здобувачем з його науковим керівником (консультантом) та затверджується Вченою радою Університету протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до аспірантури.

6. Педагогічна практика аспіранта

Педагогічну практику аспіранти проходять згідно з планом впродовж другого та третього року навчання в аспірантурі.

7. Програмні компетентності випускників аспірантури

У результаті навчання в аспірантурі здобувач повинен здобути компетентності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, які включають:

- Найбільш передові концептуальні та методологічні знання в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей (Знання та розуміння / Knowledge and understanding).
- Розроблення та реалізація проектів, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику,

і розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем (Застосування знань та розуміння / Applying knowledge and understanding).

– Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та складних ідей (Формування тверджень / Making judgements).

– Спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності (Комунікативні навички / Communication skills).

– Ініціювання інноваційних комплексних проектів, лідерство та повна автономність під час їх реалізації. Соціальна відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень. Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, відповідальність за навчання інших (Навички навчання / Learning skills).

8. Розподіл змісту освітньо-наукової програми та навчальний час за дисциплінами підготовки

Назва дисципліни	Загальний обсяг	
	кредитів	годин
1. НОРМАТИВНІ ДИСЦИПЛІНИ		
Сучасні тенденції в соціології	3	90
Науковий семінар	4	120
Філософія	4	120
Педагогічна практика	4	120
Іноземна мова за фаховим спрямуванням	7	210
Всього	22	660
2. ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ АСПИРАНТА		
1) Інтерфейси філософії та соціології	3	90
2) Сучасне українське суспільство: соціологічний аналіз		
1) Аналітичні моделі дослідження сучасних соціальних проблем	3	90
2) Праксеологія соціальних проблем		
1) Управління соціальним і гуманітарним розвитком	3	90
2) Сучасні методи збору соціологічної інформації		
1) Педагогіка вищої школи	3	90
2) Методологія підготовки наукової публікації		
1) Психологія вищої школи	3	90
2) Підготовка науково-інноваційного проекту		
1) Інформаційні технології та програмування	3	90
2) Інтелектуальна власність і трансфер технологій		
3) Розвиток інновацій та підприємництво		
Всього	18	540
Всього за час навчання	40	1200

9. Анотації дисциплін

1. НОРМАТИВНІ ДИСЦИПЛІНИ

«Сучасні тенденції в соціології»

Мета: формування комплексу новітніх теоретичних знань і відповідних дослідницьких технологій, які відображають мультипарадигмальність сучасної соціології, множинність методів емпіричних досліджень швидкоплинних соціальних реалій та варіативність інтерпретацій отриманої соціологічної інформації.

Предмет: сучасне українське суспільство як відкрита дисипативна система з синергетичними характеристиками, а також стан дослідження її головних сфер в українській соціології з урахуванням новітніх тенденцій у соціологічному теоретизуванні та у процедурах емпіричного аналізу, можливостей і меж використання напрацювань зарубіжних соціологів для вивчення складної соціокультурної системи посткомуністичного типу.

Зміст навчальної дисципліни:

- Стан соціологічного теоретизування наприкінці ХХ ст.
- Обмеженість соціології першого і другого Модерну у поясненні і розумінні соціальних процесів та явищ з настанням ери глобалізації.
- Новітні тенденції у розвитку соціологічного знання та у розумінні предмету соціології наприкінці ХХ – на поч. ХХІ ст. Дебати довкола поняття «соціальне».
- Людство як складна соціокультурна мегасистема доби глобалізації, її характерні риси і можливі траєкторії розвитку в оцінках вітчизняних та зарубіжних соціологів.
- Дискусії в середовищі соціологів стосовно можливостей вивчення світової соціокультурної мегасистеми та форм її регіонального і локального побутування. Специфіка дослідження сучасних суспільств посткомуністичного типу в теоріях різного рівня.
- Сучасні концептуальні стратегії в соціології: головні тенденції та перспективи їхнього застосування у країнах «навздогінного розвитку».
- Новітні методи емпіричних досліджень та використання баз даних, їхнього аналізу та інтерпретації.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на третьому році навчання.

“Науковий семінар”

Мета: вдосконалення навичок представлення власних наукових результатів (у тому числі іноземною мовою), аналізі доповідей інших науковців щодо нових результатів, концепцій і теорій, кваліфікованому веденні наукових дискусій.

Предмет: нові результати, концепції, теорії, підготовка наукової доповіді (текст, презентація), відповіді на питання, ведення дискусій.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант бере участь у науковому семінарі впродовж першого-четвертого років навчання.

«Філософія»

Мета: формування комплексу знань про головні особливості філософського та інтелектуального процесу в ХХ – початку ХХІ століть в їхньому зв'язку з сучасним цивілізаційним, соціальним, культурним і науковим поступом.

Предмет: світоглядне, духовно-практичне, морально-етичне й теоретичне відношення людини до реальності та головні інтелектуальні чинники її перетворення й суб'єктивного преображення особи.

Зміст курсу:

- Виникнення філософії та її актуальність: світогляд, філософія, метафізика і наука. Глобальні виклики перед розумом і філософією.
- Лінгвістичний поворот, витoki аналітичної філософії та її сучасний стан.
- Позитивістська та екзистенційна традиції в сучасній філософії як парадигмальне виявлення саєнтизму та антисаєнтизму.
- Метафізика та онтологія в аспекті некласичної філософії
- Природа знання, джерела його істинності та межі наукового пізнання.
- Проблематика розуму і свідомості та її осягнення у феноменології й герменевтиці.
- Філософія «втіленого розуму» в аспекті розвитку когнітивістики.
- Класична, некласична й посткласична моделі розвитку науки.
- Філософська антропологія і проблема людини.
- Соціальна філософія та філософія історії й культури.
- Ситуація постмодернізму в сучасній філософії та її семіотичне обумовленість.

Місце дисципліни в структурі курсу: аспіранти вивчають на першому році навчання.

“Педагогічна практика”

Мета: вдосконалення знань, формування в аспірантів системи умінь самоорганізації педагогічної діяльності, набуття педагогічного досвіду організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі.

Предмет: практична педагогічна діяльність як викладача, адаптація до освітнього середовища вищого навчального закладу.

Зміст практики:

- Відвідування й аналіз навчальних занять, проведених викладачами у закладі вищої освіти.
- Визначення концептуальних засад організації педагогічної діяльності у вищій школі.
- Ознайомлення з робочою програмою, змістом навчального курсу (за фахом).
- Планування структури, розроблення методики й здійснення підготовки до проведення лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять.
- Підготовка навчально-методичного забезпечення освітнього процесу у вищій школі.
- Написання конспектів навчальних занять.
- Налагодження контакту й організація педагогічної взаємодії зі студентами.
- Проведення різних за формою навчальних занять.
- Здійснення аналізу проведених колегами та самостійно організованих навчальних занять;
- Організація самостійної роботи студентів.
- Впровадження у навчальний процес інноваційних освітніх технологій та авторських методик.
- Вироблення індивідуального стилю організації педагогічної взаємодії та навчально-пізнавальної діяльності студентів.
- Аналіз педагогічних ситуацій та самостійне прийняття рішень щодо вирішення проблем.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти проходять на третьому році навчання.

“Іноземна мова за фаховим спрямуванням”

Мета: формування мовної і мовленнєвої компетентностей аспірантів на рівні С 1, які забезпечать можливість вільно спілкуватися та ефективно реалізовувати науково-професійні цілі іноземною мовою.

Предмет: граматичні, стилістичні та дискурсивні аспекти іноземної мови науково-професійного спрямування.

Зміст курсу:

- основні морфологічні і синтаксичні категорії іншомовного наукового мовлення;
- провідні характеристики наукового стилю;

- засоби вираження певних комунікативних інтенцій;
- техніки читання наукових текстів іноземними мовами;
- формальні правила семантичних та текстових моделей породження висловлювань, притаманних науковій сфері;
- техніки написання анотацій і рефератів;
- створення презентацій для міжнародних наукових конференцій;
- структура і композиція основних видів наукових текстів;
- структура і композиція усних повідомлень на наукову тематику;
- алгоритми написання наукових текстів;
- види науково-професійної кореспонденції іноземними мовами.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають на першому році навчання.

2. ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ АСПІРАНТА

«Інтерфейси філософії та соціології»

Мета: Виявлення можливостей обміну сенсами між соціальною філософією та теоретичною соціологією з метою вироблення адекватної новим соціальним реаліям методології вищого гатунку як концептуально єдиного філософсько-соціологічного знання та подолання притаманної українській соціології фобії до теоретизування.

Предмет: концептуальне перехрещення предметних полів сучасних теорій соціальної філософії та теоретичної соціології в їхньому взаємозв'язку як конкретних випадків системного аналізу суспільного життя людей на різних рівнях наукової абстракції з метою вироблення комплексного міждисциплінарного локусу теоретизування, спроб самовизначення та соціетальної ідентифікації сьогочасного українського суспільства.

Зміст навчальної дисципліни:

- Дефіцит загальної соціологічної теорії на початку розвитку академічної соціології в незалежній Україні (1990-ті рр.).
- Соціологічна мода на структурний функціоналізм в українській соціології кінця 1990-х рр.
- Перехід від структури до культури як перспективи і головного пояснювального принципу у вітчизняній соціології у першій декаді XXI ст.
- Ситуація концептуального дефіциту та потреба методологічних пошуків нової загальнотеоретичної бази в сучасній українській соціології.
- Нові системно-теоретичні підходи до пояснення швидкоплинної соціальної реальності, спільні для соціальної філософії та теоретичної соціології.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти можуть обрати цю навчальну дисципліну на другому році навчання (3 семестр) серед дисциплін вільного вибору.

«Сучасне українське суспільство: соціологічний аналіз»

Мета: формування знань про особливості соціальних процесів, що відбуваються в українському суспільстві, різних сферах його життєдіяльності, пояснення логіки соціальних змін і дослідження факторів, що їх зумовлюють, за допомогою звернення до теоретичних та прикладних надбань сучасних соціологів. Ознайомлення здобувачів із дослідницькими пошуками відомих вітчизняних і зарубіжних соціологів, найвідоміших дослідницьких центрів щодо стану та перспектив розвитку українського суспільства; розкрити специфіку методології соціологічного дослідження українського суспільства та його складових; навчити самостійно аналізувати актуальні соціальні проблеми та тенденції розвитку українського суспільства.

Предмет: українське суспільство як об'єкт соціологічного аналізу.

Зміст курсу:

- Сучасне українське суспільство скрізь призму сучасних соціологічних теорій: трансформації, постмодерну, інформаційного суспільства, суспільства ризику, теорій соціальної стратифікації.
- Соціологічний аналіз економічної ситуації в Україні. Економічна культура та економічна поведінка (підприємництво та споживання). Особливості економічної поведінки українців.
- Політичні процеси України у контексті теорій політичної культури.
- Освіта, робота та зайнятість в соціологічному вимірі: українські реалії. Аналіз особливостей сучасного ринку праці та його тенденцій.
- Соціокультурні тренди через призму українського суспільства. Україна: сучасний соціокультурний контекст та релігійний вимір. Ціннісні орієнтації українців: аналіз результатів вітчизняних та міжнародних досліджень.
- Трансформаційні процеси в умовах становлення інформаційного суспільства. Інформатизаційні процеси в сучасному українському суспільстві. Інформаційні практики в повсякденній діяльності сучасних українців.
- Перспективи побудови громадянського суспільства в українському контексті: соціологічний аналіз.
- Комплексне соціологічне вимірювання демократії в Україні: аналіз основних показників.
- Україна як суб'єкт соціологічного міжнародного дослідницького співтовариства: порівняльні дослідження за участі України. Міжнародні соціологічні проекти (ESS, ISSP та ін.).
- Розвиток України в регіональній перспективі: політичні, економічні, соціальні проблеми регіоналізації.

Місце у структурно-логічній схемі: аспіранти можуть обрати цю навчальну дисципліну на другому році навчання (3 семестр) серед дисциплін вільного вибору.

“Аналітичні моделі дослідження сучасних соціальних проблем”

Метою курсу є: сформувати знання про дисциплінарні особливості інтерпретації соціальних проблем та особливості соціологічних підходів до визначення чинників формування і засобів регулювання соціальних проблем на мікро- та макрорівні; ознайомити аспірантів з засадами концептуалізації аналітичних моделей вивчення соціальних механізмів, феноменів, структур та контекстів; сформувати навички синтезу теорій, методологій, методик та контекстуальних даних у аналітичні моделі; сформувати у аспірантів навички генерування нового знання на основі застосування аналітичних моделей та його імплементацію в підходи до рішень, політик націлених на вирішення соціальних проблем; сформувати практичні навички із діагностування соціальних проблем та репрезентації результатів соціологічних досліджень соціальних проблем у експертному, академічному та медіа середовищі.

Предмет: Курс включає цикл лекцій та практичних занять, що розкривають загальний зміст та логіку побудови теоретичних понять соціологічного дослідження соціальних проблем із використанням методів активного навчання. Предметом опанування є аналітичні моделі дослідження сучасних соціальних проблем.

Зміст курсу:

- Поняття «соціальна проблема». Генеза та дисциплінарні особливості наукового дискурсу щодо визначення суті та чинників формування соціальних проблем.
- Соціальні проблеми з мікрорівневої перспективи у соціології. Соціально-психологічний вимір чинників та наслідків соціальних проблем.
- Соціальні проблеми з перспективи соціологічних теорій макрорівня. Соціальні проблеми у вимірі соціальної стратифікації та масової свідомості.
- Соціальні проблеми з інституційно-організаційної перспективи. Організаційні, корпоративні та урядові проблеми.
- Конструювання соціальних проблем, фреймування та творення порядку денного (англ. agenda setting) академічними, політичними та медіа- засобами.
- Методичні та етичні аспекти соціологічного дослідження соціальних проблем.

- Особливості репрезентації результатів дослідження соціальних проблем у експертному, академічному, публічному середовищі.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти можуть обрати цю навчальну дисципліну на другому році навчання (3 семестр) серед дисциплін вільного вибору.

“Праксеологія соціальних проблем”

Мета: формування необхідних теоретичних знань і практичних навиків, які дозволять неупереджено підійти до дослідження актуальних соціальних проблем, враховуючи новітні підходи у сфері соціоінженерної та соціотехнологічної діяльності.

Предмет: теоретичні основи та особливості реалізації сучасної праксеології з використанням основ соціоінженерної та соціотехнологічної діяльності до аналізу та розв’язку соціальних проблем.

Зміст курсу:

- Дефініція праксеології. Історичні, філософські та соціологічні витоки сучасної праксеології.
- Принципи та функції праксеології. Праксеологія в системі соціологічного знання. Невирішені проблеми праксеології.
- Методологія праксеологічного наукового пошуку. Методи і техніки праксеології.
- Праксеологія як соціоінженерна діяльність.
- Праксеологія у вимірі соціально-технологічного дискурсу.
- Праксеологія та проблеми соціальної експертизи суспільних явищ та процесів.
- Прикладна праксеологія: виклики суспільства
- Соціальна ефективність праксеологічного підходу.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти можуть обрати цю навчальну дисципліну на другому році навчання (4 семестр) серед дисциплін вільного вибору.

“Управління соціальним і гуманітарним розвитком”

Мета: формування теоретичних знань і практичних навиків у сфері соціального і гуманітарного розвитку суспільства, окреслення сучасних підходів до розуміння та вирішення соціальних і гуманітарних проблем.

Предмет: теоретичні засади, завдання, функції, основні механізми та напрями реалізації соціальної і гуманітарної політики держави, особливості управління процесами соціального і гуманітарного розвитку, тенденції розвитку світової соціальної політики.

Зміст курсу:

- Особливості управління процесами соціального і гуманітарного розвитку.
- Сутність, зміст та складові соціального розвитку.
- Концептуальні засади соціальної політики в Україні.
- Соціальний захист та соціальна безпека.
- Політика держави у сфері гуманітарного розвитку.
- Рівень людського розвитку як інтегральний показник ефективності соціальної і гуманітарної політики держави.
- Теорія і практика соціальної роботи.
- Тенденції розвитку світової соціальної політики.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти можуть обрати цю навчальну дисципліну на другому році навчання (4 семестр) серед дисциплін вільного вибору.

“Сучасні методи збору соціологічної інформації”

Мета: формування необхідних теоретичних знань і практичних навиків, які дозволять застосовувати сучасні методи збору соціологічної інформації, здійснювати планування та управління дослідницькими проектами з їх використанням.

Предмет: теоретико-методологічні, методичні, технологічні та процедурні засади застосування сучасних методів збору соціологічної інформації

Зміст курсу:

- Можливості та обмеження різних методів збору соціологічної інформації в сучасних умовах.
- Структура інноваційних методів, методик, технік та процедур у методичному забезпеченні сучасних соціологічних досліджень.
- Використання автоматизованих та самонавчальних систем при застосуванні різних методів збору соціологічної інформації.
- Використання цифрових технологій при зборі соціологічної інформації.
- Цифровий простір як експлікація фізичного соціального простору та нові можливості збору соціологічної інформації.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти можуть обрати цю навчальну дисципліну на другому році навчання (4 семестр) серед дисциплін вільного вибору.

“Педагогіка вищої школи”

Мета: формування системи теоретичних знань і практичних умінь організації освітнього процесу, педагогічної спрямованості й особистісної концепції викладацької діяльності у вищій школі.

Предмет: філософія вищої освіти, педагогічна діяльність викладача вищої школи як система, організація освітнього процесу у вищій школі.

Зміст курсу:

- Теоретико-методологічні засади організації освітнього процесу у вищій школі.
- Мета, функції педагогічної діяльності, обов'язки викладача вищої школи.
- Науково-педагогічні, моральні цінності викладача.
- Система умінь педагогічної діяльності викладача у вищій школі.
- Складові, засоби педагогічної техніки, невербальної поведінки викладача.
- Особливості, напрями організації діалогічного спілкування зі студентами.
- Організація педагогічної взаємодії відповідно до індивідуально-типологічних особливостей студентів (типу темпераменту, виду інтелекту, стилю навчально-пізнавальної діяльності, типу соціальної поведінки).
- Критерії професійної етики, педагогічного такту викладача.
- Особливості, методи, прийоми емоційно-виховного впливу на поведінку студентів.
- Шляхи, способи вирішення проблем дисципліни та конфліктів зі студентами.
- Структура, психолого-педагогічні аспекти організації навчально-пізнавальної діяльності студентів.
- Формування наукових понять, практичних умінь й навичок студентів.
- Сучасні стратегії, методи навчання студентів.
- Структура, зміст, процес організації лекції, практично-семінарського (лабораторного) заняття, самостійної роботи студентів.
- Шляхи формування позитивної мотивації навчання студентів.
- Норми, критерії оцінювання знань, умінь студентів, організація зворотного зв'язку в навчальному процесі.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають на другому році навчання.

«Методологія підготовки наукової публікації»

Мета: розкрити етапи, зміст підготовки та написання наукових праць з соціології; сформулювати теоретичні знання й практичні навички підготовки наукових публікацій з соціології; проаналізувати основні види наукових публікацій з соціології; охарактеризувати вимоги до підготовки тексту наукових публікацій та правила їх оформлення.

Предмет: теорія й методика наукового дослідження, основні засади підготовки наукового тексту, основні види наукових публікацій з соціології, вимоги до написання й оформлення наукових публікацій з соціології.

Зміст курсу:

- Методологія та методи наукового дослідження (поняття, функції, структура).
- Загальна методика виконання наукового (дисертаційного) дослідження.
- Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
- Наукова монографія: види та композиційна структура.
- Наукова стаття: вимоги до написання.
- Тези наукової доповіді (повідомлення).
- Наукова доповідь (повідомлення).
- Автореферат дисертації.
- Правила оформлення публікацій.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають на другому році навчання.

“Психологія вищої школи”

Мета: формування знань про психологічні особливості діяльності студентів і викладачів в рамках навчально-виховного процесу та практичних психологічних вмінь і навичок, необхідних у розробці ефективних методик викладання, результативного використання властивостей пізнавальних психічних процесів та особистісних якостей студентів для досягнення навчально-виховних цілей у вищій школі.

Предмет: суб'єкт-суб'єктні стосунки учасників навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі, психологічні особливості викладача та студента у їхній розвивальній взаємодії

Зміст курсу:

- Вища освіта як предмет психологічного аналізу. Предмет, завдання і методи психології вищої школи.
- Вікові особливості студентської молоді.
- Психологічні засади управління навчальним процесом у вищій школі.
- Діяльність студента, діяльність викладача.
- Мотивація діяльності студента і викладача. Вивчення навчальної мотивації студентів.
- Вища школа як інститут соціалізації людини. Особистість студента і викладача.
- Індивідуальні особливості студента і його адаптація до навчання у вищому навчальному закладі.
- Пізнавальна діяльність студентів Навчальні стилі, дослідження різних типів навчальних стилів та їхня корекція.
- Психологічні теорії як підґрунтя сучасних методик викладання у вищому навчальному закладі. Застосування психологічних теорій для створення ефективних методик викладання у вищому навчальному закладі.
- Роль переживань та вольових процесів і якостей особистості у навчальному процесі у вищому навчальному закладі.
- Спілкування у вищому навчальному закладі. Вироблення навичок ефективного спілкування. Психологічні засади інтерактивного навчання.
- Планування часу і кар'єри студентів та викладачів.

- Формування і розвиток студентської групи, її роль у навчальному процесі.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають на другому році навчання.

“Підготовка науково-інноваційного проекту”

Мета: формування практичних навичок, які дозволять підготувати науково-інноваційний проект: вміння викласти короткий зміст проекту, описати проблематику дослідження із зазначенням об'єкту та предмету дослідження, проаналізувати стан дослідження проблеми і тематики, сформулювати мету, основні завдання проекту, обґрунтувати актуальність виконання завдань, визначити підходи, методи та засоби виконання проекту, спрогнозувати результати виконання проекту, їхню наукову новизну та практичну цінність.

Предмет: запит на фінансування науково-інноваційного проекту, формулювання проблематики, об'єкту, предмету та мети дослідження, аналіз відомостей про стан дослідження за обраною тематикою, прогнозування наукової новизни та практичної цінності очікуваних результатів.

Зміст курсу:

- Анотація – короткий зміст проекту.
- Проблематика дослідження – проблема, на вирішення якої спрямовано проект, об'єкт і предмет дослідження.
- Стан досліджень проблеми і тематики.
- Мета ідеї та робочі гіпотези проекту, основні завдання та їхня актуальність.
- Підхід, його новизна, методи, засоби та особливості досліджень за проектом.
- Очікувані результати виконання проекту та їхня наукова новизна.
- Практична цінність для економіки та суспільства.
- Доробок та досвід авторів за тематикою проекту.
- Етапи виконання проекту – план проведення робіт, зміст етапів виконання, очікувані результати за кожним етапом, звітна документація.
- Фінансове обґрунтування витрат для виконання проекту.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

“Інформаційні технології та програмування”

Мета: формування системи базових знань сучасних інформаційних технологій з елементами програмування за програмою наукової підготовки аспірантів; отримання знань про можливості сучасних комп'ютерів щодо практичного застосування; вивчення методів практичного використання стандартних засобів операційної системи комп'ютера; вивчення методик організації науково-педагогічної роботи з використанням комп'ютерів.

Предмет: математичні і системні принципи будови комп'ютерів сучасного рівня; програмування як метод розв'язування задач; операційна система комп'ютера і прикладні засоби використання; методи редагування текстових документів з елементами програмного опрацювання; табличне і графічне зображення даних наукових досліджень і програмування автоматичного аналізу; організація баз даних і систем забезпечення роботи з базами даних; планування і створення комп'ютерних презентацій з елементами програмованого керування; прикладні аспекти роботи в глобальній і локальній комп'ютерній мережі.

Зміст курсу:

- Математичні і системні принципи будови сучасних комп'ютерів.
- Дискретно-математичні основи моделювання методів наукових досліджень.
- Алгоритм і його властивості. Декомпозиція алгоритму на базові елементи прикладного засобу виконання.
- Операційна система комп'ютера і прикладні засоби використання. Організація взаємодії користувача з комп'ютером.
- Методи редагування текстових документів.

- Автоматизація опрацювання тексту на основі алгоритмів і елементів програмування.
- Табличне і графічне зображення даних наукових досліджень, використання електронних таблиць для розв'язування типових задач.
- Бази даних та їх застосування.
- Планування і створення комп'ютерних презентацій.
- Глобальні і локальні комп'ютерні мережі.

Місце дисципліни у структурі курсу: особи, які здобувають ступінь доктора філософії, вивчають на другому році навчання.

«Інтелектуальна власність і трансфер технологій»

Мета: формування теоретичних знань і практичних навиків, які дозволяють опанувати основні засади інституту інтелектуальної власності, вивчити правове регулювання і позиції судової практики щодо особливостей розгляду судових справ цієї категорії, вирішувати конкретні юридичні ситуації.

Предмет: теоретичні основи виникнення прав інтелектуальної власності, засади їх здійснення та захисту, характеристики основних інститутів інтелектуального права (авторське право, патентне право, засоби індивідуалізації товарів і учасників, договори про передання майнових прав інтелектуальної власності).

Зміст курсу:

- Суб'єкти та об'єкти права інтелектуальної власності
- Зміст прав інтелектуальної власності
- Авторське право і суміжні права
- Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок
- Право інтелектуальної власності на торговельну марку
- Право інтелектуальної власності на к омерційне найменування
- Право інтелектуальної власності на географічне зазначення
- Право інтелектуальної власності на інші об'єкти інтелектуальної власності
- Захист прав інтелектуальної власності
- Передання майнових прав інтелектуальної власності
- Державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
- Регулювання відносин інтелектуальної власності в країнах ЄС та США

Місце дисципліни у структурі курсу: особи, які здобувають ступінь доктора філософії, вивчають на другому році навчання.

“Розвиток інновацій та підприємництво”

Мета: формування комплексу знань і навиків розроблення, впровадження інновацій та управління інноваційними процесами у підприємстві.

Предмет: закономірності, принципи та чинники розвитку інноваційних процесів у підприємницькій діяльності.

Зміст курсу:

- Інновації та економічний розвиток. Теоретичні основи інноваційної діяльності суб'єктів підприємництва.
- Основні категорії, принципи та методи управління інноваційною діяльністю суб'єктів підприємництва.
- Суть, етапи та інструменти організації інноваційного процесу у підприємстві.
- Формування та розвиток інноваційних бізнес-моделей. Інноваційні бізнес-проекти.
- Джерела та методи фінансування інноваційної діяльності.
- Інформаційно-аналітична база та показники моніторингу інноваційного розвитку суб'єктів підприємницької діяльності.

- Організаційні форми впровадження інноваційних проєктів (технопарки, технополіси, бізнес-інкубатори). Ринок інновацій та його інфраструктура.
- Державна підтримка та регулювання інноваційної діяльності суб'єктів підприємництва. Національні інноваційні системи.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає дисципліну на другому році навчання (4 семестр).

10. Графік виконання аспірантом індивідуального плану науково-дослідницької роботи

Рік навчання	Робота над дисертацією	Публікація статей	Участь в конференціях
Перший рік			
1 семестр	Робота з першоджерелами за темою дисертації. Вибір методів експериментальних досліджень.	–	–
2 семестр	Оптимізація методів експериментальних досліджень	1	1
Другий рік			
3 семестр	Оформлення літературного огляду. Проведення експериментальних досліджень	–	–
4 семестр	Проведення експериментальних досліджень	1	2
Третій рік			
5 семестр	Проведення експериментальних досліджень	–	–
6 семестр	Узагальнення результатів експериментальних досліджень.	1	2
Четвертий рік			
7 семестр	Формулювання висновків і узагальнень.	2	–
8 семестр	Оформлення дисертаційної роботи. Подання до захисту. Захист.	–	–

11. Перспективні напрями наукових досліджень і тематика дисертаційних робіт зі спеціальності 054 “Соціологія”

Перспективні напрями наукових досліджень: культуральна соціологія; економічна соціологія; соціальне підприємництво; структурні, інституційні та соціокультурні виміри сучасного суспільства; соціологія дитинства; соціальні практики.

Перспективна тематика дисертаційних робіт:

1. Можливості і межі застосування соціокультурного підходу до аналізу сучасних українських реалій (проф. Черниш Н.Й.)
2. Імплементация теоретичних положень культуральної соціології до вітчизняного соціологічного теоретизування: потенційні ресурси та обмеження (проф. Черниш Н.Й.)
3. Соціальна нерівність у контексті основних сфер сучасного суспільного життя (проф. Коваліско Н.В.)
4. Структурні чинники відтворення статусних позицій у сучасному українському суспільстві (проф. Коваліско Н.В.)
5. Формування та розвиток соціального підприємництва в Україні (проф. Пачковський Ю.Ф.)

6. Інформаційна економіка як об'єкт соціологічного дослідження (проф. Пачковський Ю.Ф.)
7. Соціологія дитинства: процеси концептуалізації в контексті соціокультурних змін в Україні. (проф. Кривачук Л.Ф.)
8. Трансформаційні процеси в системі охорони дитинства: соціологічний аналіз. (проф. Кривачук Л.Ф.)
9. Соціальні передумови та форми прояву громадсько-політичного активізму в сучасному українському суспільстві (доц. Демків О.Б.)
10. Протестні настрої та практики населення України у європейському контексті(доц. Демків О.Б.)
11. Соціокультурна динаміка в сучасному українському суспільстві (доц. Савчинський Р.О.)
12. Ресурсно-структурні та соціокультурні виміри соціальних взаємодій (доц. Савчинський Р.О.)

Ректор

В. П. Мельник

